

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SVENSKT FISKE OCH EG

En rapport om den svenska fiskerinäringen
i EG-belysning

FISKERIVERKET

EES-avtalet och dess konsekvenser för det svenska fisket

Fiskeriverket har på regeringens uppdrag utrett konsekvenserna för svensk fiskerinäring vid ett eventuellt medlemskap i EG.

I fyra olika sektorsrapporter har den svenska fiskerinäringen kartlagts i ett EG-perspektiv. Rapporterna är underlag för Sveriges medlemsförhandlingar med EG.

Detta är en redigerad och uppdaterad kortversion av Fiskeriverkets samlade utredningsmaterial om svenskt fiske i EG-belysning.

Per Wranner,
Generaldirektör

Svenskt fiske och EG

En rapport om den svenska fiskerinäringen i EG-belysning

EES-avtalet och dess konsekvenser för svenskt fiske	3
Statligt stöd till fisket inom EG och i Sverige	8
Etableringsregler inom fisket	18
Marknadsreglering av fisk	21

EES-avtalet och dess konsekvenser för det svenska fisket

EES-avtalet är världens största folkrättsliga avtal och omfattar 14 000 sidor. Ingen beslutskompetens överlämnas genom avtalet till något internationellt organ, men avtalet ger "ekonomiskt medlemskap" i EG för EFTA-länderna. Avtalet skall godkännas av EG-domstolen och därefter av de 19 nationella parlamenten samt EG-parlamentet. Efter genomförandet av den inre marknaden strävar EG enligt det sk Maastrichtavtalet först mot en ekonomisk och monetär union Europeiska unionen och senare även någon form av en politisk union. För närvarande finns det 35 länder som med hänvisning till Romfördraget skulle kunna ansöka om medlemskap i EG. Ansökningar ligger inne från Finland, Norge, Sverige, Turkiet och Österrike.

EG

Europeiska gemenskapen, EG, är en ekonomisk samarbetsorganisation i Västeuropa. Ursprungliga medlemsstater var Frankrike, Italien, Västtyskland samt Belgien, Nederländerna och Luxemburg som med *Romfördraget* 1958 la grunden till ett enat Europa. Syftet var att samordna den ekonomiska politiken och på sikt uppnå en politisk enighet i Västeuropa.

1973 blev Storbritannien, Irland och Danmark medlemmar i EG. Sverige avstod från att vid den tidpunkten bli medlem med hänvisning till neutralitetspolitiken. Även Norge avstod sedan förslaget om medlemskap fallit i en folkomröstning.

Grekland blev medlem 1981, Spanien och Portugal blev medlemmar 1986 och ett antal stater, bl a Turkiet blev samma år associerade.

EG:s målsättning att varor, kapital, arbetskraft och tjänster fritt skall röra sig över gränserna har till stor del förverkligats. Nu arbetar man för att inom ramen för *Maastricht-avtalet* göra EG till en monetär och ekonomisk union, Europeiska Unionen, EU.

Genom EES-avtalet som undertecknades 1992 knyts EG och EFTA samman i mer omfattande integration. Emellertid ingår inte EFTA-länderna i EG:s gemensamma fiske- eller jordbrukspolitik.

EFTA

Sedan 1960 är Sverige medlem i den europeiska frihandelsanslutningen EFTA som består av sex länder, Finland, Island, Norge, Schweiz, Sverige och Österrike.

EFTA-överenskommelsen innebär att medlemsländerna förbundit sig att fullfölja vissa ekonomiska mål, främst att upprätthålla frihandel med industriråvaror mellan länderna. Genom beslut 1990 omfattas även fisk och fiskråvaror. EFTA-samarbetet regleras av en konvention som undertecknades i Stockholm den 4 januari 1960 och kallas *Stockholms-konventionen*.

EES-Avtalets följder för det svenska fisket

- I EES-avtalet regleras etableringsrätten, handeln med fisk och fiskprodukter, direktlandningar och det statliga stödet.
- Fiskare från någon av avtalsparterna kan etablera sig inom hela avtalsområdet på samma

villkor som det landets egna medborgare. Detta kan påverka utnyttjandet av de fiskerättigheter som står till Sveriges förfogande.

- EG:s handelsvillkor på den svenska marknaden kommer endast att förändras i mindre utsträckning till följd av den liberalisering som redan tidigare ägt rum.
- Sveriges handelsvillkor på EG-marknaden förbättras. Viktiga produktgrupper som lax, sill, makrill, räka och havskräfta ingår dock inte i avtalet.
De rättigheter som finns enligt äldre avtal påverkas inte.
Varje fiskare får rätt att landa sina fångster var som helst inom avtalsområdet. Några större effekter för svensk del bedöms inte detta medföra.
- Det svenska statliga stödet skall anpassas till EG:s regler. Detta påverkar prisregleringen och det statliga stödet, både det som disponeras av Fiskeriverket och det som ingår i de regionalpolitiska åtgärderna.

Etableringsrätt

Med stöd av de bestämmelser som återfinns i Avtalets avsnitt I. Artikel 31-34, och VI, Annex VIII, kan medborgare i ett EES-land i ökad omfattning ta anställning och etablera sig som företagare i varandras länder. Detta gäller även fisket. Island och Norge har i avtalet fått in bestämmelser som gör att dessa länder inte är bundna av etableringsrätten vad gäller fisket.

Yrkesfiskelicens är en förutsättning för statligt ekonomiskt stöd i form av bl. a. pristöd och rationaliseringsstöd. När frågan om licens prövas, skall Fiskeriverket bedöma marknadsutsikterna och tillgången på den fisk som avses att fiskas. Krav ställs också på att fartyget är svenskregistrerat. Licensen är dock ingen förutsättning för rätten att fiska. Om fiskaren är svensk, har ett svenskregistrerat fiskefartyg och är beroende av fisket för sin försörjning, ger den nuvarande lagstiftningen honom rätt att fiska med trål i svenska vatten. För rätt att fiska med annat rörligt redskap än trål behöver fiskaren dock inte vara beroende av fisket

för sin försörjning. Vid fiske i utländska zoner kräver emellertid Fiskeriverket att fartyget innehar giltig yrkesfiskelicens.

Nödvändiga lagändringar

För att en fri etablering i enlighet med avtalet skall kunna ske, kommer bl. a., enligt Fiskeriverkets bedömning, följande lagändringar att bli nödvändiga:

- Lagen om rätt till fiske (1950:596)
- Fiskeriförordningen (1982:126)
- Sjölagen (1891:35 s.1), där det i 1§ krävs att ett fartyg till minst hälften är svensktägt för att det skall få rätt att föra svensk flagg.

Fler fångststopp

Genom att etableringsförhållandena ändras, kommer det att finnas möjligheter för EG- och EFTA-fiskare att etablera sig i Sverige. Eftersom de flesta kommersiellt viktiga arter är kvoterade, kommer en eventuell ökning av antalet svenskregistrerade fartyg att leda till allt frekventare fångststopp i det svenska fisket.

Licens

Fiskeriverket har föreslagit, mot bakgrund av EES-avtalet, att rätten till yrkesfiske kopplas till ett administrativt beslut. Den enklaste lösningen är att denna rätt kopplas till innehav av giltig yrkesfiskelicens. För att kunna söka yrkesfiskelicens fordras då bl. a. att sökanden äger ett svenskregistrerat fartyg. Fiskeriverket prövar då också bl. a. om sökanden har tillräckliga yrkeskunskaper. Vidare prövas om det finns ett kommersiellt och biologiskt utrymme för det fiske som den sökande skall inrikta sig på. Ett sådant system är tillåtet både enligt EG:s och EES-avtalets bestämmelser. Någon diskriminering mellan svenska medborgare och EES-medborgare får dock inte förekomma.

Handeln

EG har inte gjort några åtaganden i avtalet när det gäller för svensk fiskerinäring viktiga produktgrupper som lax, sill, makrill, räka och havskräfta.

Den svenska exporten av fisk och fiskprodukter uppgick 1991 till ca 1 miljard kr. Exporten till EG svarade för ca 50 % av detta belopp. Den värde- mässigt viktigaste delen utgörs av färsk eller kyld fisk.

Viss del av exporten (sik, annan sötvattenfisk än lax samt 3 500 ton torsk, kolja och gråsej, 1 500 ton torskfilé, 250 ton sillberedningar, 200 ton andra fiskberedningar, 60 ton kaviarsubstitut, 120 ton skalade räkor samt 20 000 ton sill) är helt eller delvis befriad från tull beroende på 1986 års sk anpassningsavtal mellan Sverige och EG.

För varor hänförliga till tulltaxa-nr 03.02 - 03.07, som i huvudsak omfattar färska, obearbetade, produkter, exporterades till EG för ca 270 milj kr under 1992.

För produkter med en högre grad av bearbetning är tullarna inom EG generellt högre än för ovan nämnda varor. Den svenska exporten till EG av produkter hänförliga till tulltaxenr 16.04 - 16.05, vilka bl a omfattar fiskkonserver, uppgick till 53 milj kr under 1992.

Tullar-EFTA

EFTA-länderna skall avskaffa tullar och avgifter för vissa fisk- och fiskprodukter. De varor som är aktuella för svenskt vidkommande är produkter i tulltaxans kapitel 3 (fisk samt kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur), ur 16.03 000 (extrakter och safter av valkött, fisk, kräftdjur, blötdjur eller andra ryggradslösa vattendjur), 16.04 (fisk, beredd eller konserverad; kaviar) samt 16.05 (kräftdjur, blötdjur och andra ryggradslösa vattendjur, beredda eller konserverade).

Vid import till Sverige är dessa varor ej belagda med tull, men för vissa produkter utgår införselavgift. För import från EG är det för närvarande avgifter på färska eller kylda filéer av torsk, gråsej, kolja, vitling och kungsfisk. Avgiften uppgår till 45 kr/100 kg importerad vara. Totalt belöper sig importavgifterna hänförliga till EG, till i storleksordningen 100 - 200 tusen kr per år.

Konsekvenser

När dessa avgifter avskaffas torde konsekvenserna för svensk fiskerinäring bli marginella.

Importlicenser - EFTA

För fisk och marina produkter får EFTA-länderna inte tillämpa kvantitativa importrestriktioner. För svensk del tillämpas för närvarande ett system med importlicenser. Störst betydelse har licens för import av sill/strömming, där Fiskeriverkets inställning är restriktiv när det gäller att bevilja sådana licenser.

Konsekvenser

En fri import av sill/strömming kommer sannolikt att innebära större konkurrens för det svenska yrkesfisket, samtidigt som beredningsindustrin kan köpa sill/strömming till lägre priser. Det är dock tillåtet för Sverige att tillämpa kvantitativa restriktioner (licenser) vid import av sill/strömming och torsk (färsk eller kyld, med undantag av fiskfiléer och annat fiskkött enligt tulltaxenr 03.04) fram t. o. m. 1993.

EG-tullar som helt avskaffas

EG skall bl a avskaffa importtullar och avgifter för torsk, kolja, gråsej, liten helgeflundra och kaviar-substitut från det datum avtalet träder i kraft.

Konsekvenser

Vid en jämförelse mellan den svenska exporten till EG och till EFTA-länder kan det konstateras att obearbetade produkter (kapitel 03) exporterar i betydligt högre grad till EG än till EFTA, medan exporten under kapitel 16 (beredda produkter) i huvudsak exporterar till EFTA-länder. Att detta förhållande helt skulle bero på tullsatserna förefaller orimligt, men att tullen har stor inverkan bedöms som sannolikt.

Under 1991 exporterade Sverige färsk, rund torsk till EG för ca 200 milj kr. Under 1989 uppgick denna export till ca 168 milj kr och 1990 till ca 207 milj kr. Exporten av färska eller kylda torskfiléer uppgick vardera åren 1991 och 1990 till ca 34 milj kr medan 1989 års export nådde ca 16 milj kr. Under nuvarande marknadsförhållanden, med en

internationell brist på torsk, har det inte varit några svårigheter att finna lönsam avsättning för den torsk som fiskas i Sverige. Den nuvarande marknadssituationen kommer dock inte att bestå. Redan nu kan viss avmattning i efterfrågan skönjas och en ökad användning av alternativa fiskarter. Tullfriheten på torsk och torskfiléer är därför potentiellt viktigt för svensk fiskerinäring.

För övriga produkter som ingår i avtalet, har exporten till EG under senare år varit ringa. Exporten av kaviar kan komma att öka vid avtalets ikraftträdande. Det är i dagsläget omöjligt att bedöma omfattningen.

EG-tullar som sänks

EG skall stegvis (14 % årligen) sänka tullen till 30 % av nuvarande tullsats för vissa specificerade statistiska nummer.

Konsekvenser

Den svenska exporten av de varugrupper, som omfattas av den successiva reduceringen av EG:s tullar, uppgår till i storleksordningen 100-150 milj kr årligen. Nuvarande tullbelastning varierar mellan 0 och 30 %.

Det är mycket svårt att kvantifiera uteblivna exportorder, som har sin orsak i den relativt höga tullbelastningen.

Det är även svårt att uppskatta potentiella exportinkomster, vilket beror på osäkerheten om den svenska fiskerinäringens konkurrenskraft samt efterfrågan på den svenska marknaden och andra exportmarknader än EG.

Fiskeriverket bedömer att tullsänkningarna kan få betydelse bl a för den svenska exporten av regnbåglax. Regnbågen är den dominerande arten inom den svenska fiskodlingen och 1991 odlades ca 5 800 ton till ett värde av ca 133 milj kr. Regnbåge odlas även i stor omfattning inom EG, t ex i Danmark.

Vid export till EG beläggs svensk färsk eller kyld regnbåglax med en tull på 12 %. Detta bör jämföras med tullen på atlantlax (en vara som konkurrerar med regnbågen) som endast uppgår till 2 %.

Den svenska exporten av regnbåge till EG har reducerats från ca 1,2 milj kr 1989 till ca 0,2 milj kr 1991. Reduktionen torde bero dels på att Danmark har ökat sin odling av stor regnbåge, dels på att tillgången på odlax lax avsevärt har ökat, med prisfall som följd.

Det är inte möjligt att kvantifiera exportpotentialen av regnbåglax på EG-marknaden. Den är till stor del beroende av prisutvecklingen på odlad atlantlax samt efterfrågan på den japanska marknaden. Vid brist på stillahavslax finns det ett stort japanskt intresse att köpa regnbåglax. Det kan vid dessa tillfällen vara mer lönande att sälja på den japanska marknaden än på EG-marknaden.

Den successiva tullreduktionen kan även komma den svenska musselodlingen till godo. 1991 exporterades blåmusslor till EG för ca 1,3 milj kr. Detta var huvuddelen av det som odlades i Sverige. Varorna beläggs med 10 % tull av EG. Tullreduktionen till 3 % gör naturligtvis att konkurrenskraften ökar. Även om det i dagsläget inte tycks finnas några avsättningsproblem för svenska musslor på EG-marknaden kan en tullreduktion medföra högre marknadssäkerhet och bättre lönsamhet. Det finns dessutom intentioner inom musselodlingsföretagen att väsentligt öka produktionen de närmaste åren. Även framdeles bedöms EG vara den viktigaste marknaden.

Det finns naturligtvis andra produkter som kan ha nytta av den minskade tullen. De varor som nämnts är bara exempel och eventuella exportframgångar är i hög grad beroende av de svenska företagens konkurrenskraft och marknadsföringsinsatser.

Statligt stöd

I artikeln stadgas att statligt stöd som snedvrider konkurrensen skall avskaffas. I en gemensam deklARATION om hur denna artikel skall tolkas, har parterna enats om att de principer som ligger bakom EG:s stöd till fiskesektorn skall tillämpas. Fiskeriverket har därför redovisat vilka anpassningar som måste göras i Sverige för att de svenska bestämmelserna om bl a statligt stöd och prisreglering skall bli förenliga med EG:s regelverk. För

information om denna aspekt, se övriga skrifter utgivna av Fiskeriverket i denna serie.

Direktlandning

I artikel 5 ges de fördragslutande parternas fiskefartyg rätt att direktlanda fisk i varandras hamnar. Svenska fiskare har redan i dag möjlighet att direktlanda i de flesta intressanta hamnar i EG. För EG-fartyg finns idag ingen automatisk rätt att direktlanda i Sverige utan detta är beroende av att Fiskeriverket utfärdar en importlicens. För produkter där tillgången på den svenska marknaden är god (i praktiken sill/strömming) beviljas inga licenser.

Konsekvenser

När EG-fartygen får rätt till direktlandning i Sverige kommer konkurrensen att öka på den svenska marknaden. Detta kan ge den svenska beredningsindustrin billigare råvaruinköp. Fiskeriverket bedömer att detta inte i övrigt får några större konsekvenser.

Statligt stöd till fisket

Svenskt statstöd till fisket i EG-belysning

EG:s fiskeflotta består av ca 100 000 fartyg med en sammanlagd storlek av 2 milj BRT. Fisket inom EG sysselsätter ca 300 000 personer. EG:s fiskare fångar 7-8 milj ton fisk per år och Sveriges ca 300 000 ton (1992).

Trots dessa stora fångster ökar EG:s handelsunderskott med fisk och fiskeprodukter. Man räknar med att nettoimporten är ca 2 milj ton per år vilket gör att underskottet i handelsbalansen för fisk är ca 6 miljarder ecu. Detta kan jämföras med Sverige som har ett underskott på ca 150 milj ecu. F.n. 1993 är en ECU ca SEK.

I jämförelse med EG har Sverige en fiskeriering som utgör mindre än fyra procent av EG:s både avseende fartygsflotta och total produktion.

Enligt Romfördraget omfattar EG:s jordsbrukspolitik även fisket. Bland målsättningarna kan nämnas att effektiviteten skall höjas.

EG:S FISKEPOLITIK

För EG:s fiskeripolitik (CFP) gäller följande riktlinjer:

- Den biologiska produktionen i havet måste garanteras genom att fångsten av eftertraktade arter hålls på en rimlig nivå.
- De som är sysselsatta inom fiskeindustrin skall försäkras en rimlig levnadsstandard.
- Marknaden skall hållas på en stabil nivå.
- Konsumentpriserna skall hållas på en rimlig nivå.

Eftersom fisk är en begränsad förnybar resurs, måste fångstuttaget regleras. Denna reglering kan inte överlåtas åt medlemsländerna. EG har därför en i det närmaste fullständig kompetens att lagstifta på fiskets område. Denna kompetens omfattar inte territoriella frågor. De enskilda medlemsländerna fattade därför själva de beslut om utvidgning av fiskegränserna som ägde rum 1977.

Fördelning av fiskeresursen

Fördelningen av fiskeresurser har varit en svår fråga för EG. Romfördragets artikel 7 förbjuder diskriminering på grund av nationalitet. Enligt denna grundregel har fartyg från alla medlemsländer fritt tillträde till fiske ända in till strandlinjen i varje land. Danmark och England fick vid sitt inträde i EG 1973 tillstånd ett undantag från denna grundprincip. Under åren fram till 1983 gällde därför att fisket inom en zon på sex nautiska mil ut från strandlinjen var förbehållet fartyg som traditionellt fiskat i området. Genom the Derogation ACT nr 100/83, som tillkom efter hårda förhandlingar mellan medlemsländerna, bestämdes att fördelningen och lokaliseringen av fisket under tiden fram till år 2002 skall ske efter tre grundkriterier:

1. Principen om relativ stabilitet som innebär att varje land skall ha samma andel av den totala TAC:n (fångstmängden) från år till år.
2. Gränsen för den zon där fisket är förbehållet traditionellt fiskande fartyg flyttas ut till 12 nautiska mil från strandlinjen.

3. För att skydda fiskresursen i området kring Shetlandsöarna får i ett fredningsområde – The Shetland Box – fiske endast ske från fartyg som är listade i ett licenssystem som administreras i Bryssel.

Nationella fångstkvoter

Vid fördelning av fångstkvoterna gällde tre grundläggande principer:

1. Fördelningen skall baseras på medlemstaternas traditionella fiske i respektive område under åren 1973-1983.
2. "The Haag-preference", som innebär att områden som är starkt beroende av fisket tilldelas en större kvot. Områden som därvid bl. a. kommit i fråga är Skottland.
3. Förluster av traditionella fiskerättigheter i områden utanför EG, såsom exempelvis i Kanadas och Islands nuvarande fiskezoner, kompenseras med fiske i EG:s fiskezon.

"The Derogation Act" skall utvärderas för eventuella ändringar efter halva giltighetstiden dvs. år 1993. EG beslöt under 1992 att i princip samma regler skall gälla till år 2002.

EG fick ökade kvoter i svenska vatten i och med Spaniens och Portugals inträde 1986, som innebar att Sverige fick ökat marknadstillträde (det s k anpassningsavtalet). Kvotökningen gick till Danmark och Tyskland på grund av dessa länders traditionella fiske i svenska vatten. Spanien och Portugal protesterade mot detta och drog ärendet inför EG-domstolen, men förlorade processen.

MINSKNING AV FISKET

EG-fisket har problem. Anledningen är att flera av fiskbestånden är överutnyttjade. Landningarna minskar men fiskarnas inkomst har ökat eftersom priserna stigit. Det är svårt att motivera fiskarna att minska sitt fiske. Fisket måste minskas: EG måste få en bättre kontroll över resursen fisk och därvid hitta lösningar som tillfredställer så många som möjligt och skapar så få sociala problem som möjligt.

Metoder

De sätt som diskuteras för att uppnå detta är:

1. Större samverkan mellan EG:s tre största fonder;
 - ESP – fonden för regionala stöd
 - ERDF – fonden för sociala stöd
 - FEOGA – fonden för jordbruksstöd (inkl. fiske)
2. Införandet av ett licenssystem för att bättre kunna hushålla med resursen fisk.
3. Förstärkning av fiskerikontrollen – idag får fiskerikontrollörerna från EG inte agera självständigt utan de är enbart med som observatörer när medlemsländernas egna kontrollörer inspekterar. EG måste dessutom i förväg meddela de ansvariga nationella myndigheterna, innan de kommer dit.
4. Introduktion av ny teknik – för närvarande testas MONICAP, ett satellitövervakningssystem för att förbättra kvotkontrollen.
5. Bättre biologisk grund bl. a. genom att införa s.k. flerartsmodeller. Därigenom kan bättre hänsyn tas till hur olika fisksorter påverkar varandra.

FÖRHÅLLANDENA I EG

EG:s bestämmelser för statsstöd

EG:s regler för statsstöd finns i Romfördragets artiklar 92-94. Där sägs att statsstöd eller stöd, som beviljas med hjälp av offentliga medel och som snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensvillkoren är oförenliga med gemensamma marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Principer

Förenligt med den gemensamma marknaden bestämmelser är bl.a. (artikel 92.2):

- a) stöd av social karaktär till enskilda konsumenter, förutsatt att det beviljas utan diskriminering med hänsyn till varornas ursprung.
- b) stöd för att avhjälpa skador som förorsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.

Vidare kan följande anses vara förenligt med den gemensamma marknaden (artikel 92.3):

- a) stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i regioner, där levnadsstandarden är onormalt låg eller där allvarlig brist på sysselsättning råder.
- b) stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller för att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi.
- c) stöd för att underlätta utveckling av viss näringsverksamhet eller vissa regioner, i den mån stödet inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.
- d) stöd av annat slag i enlighet med vad rådet bestämmer genom beslut med kvalificerad majoritet på förslag av kommissionen.

EG:s ekonomiska stöd till fisket

Det ekonomiska stödet till yrkesfisket inom EG regleras av ett flertal olika förordningar. Ekonomiskt stöd kan utgå till investeringar, återtag av fisk från marknaden, beredning av fisk m.m. Observera att de stöd, som redovisas i EG:s förordningar, utgör det maximala stöd som kan beviljas. De enskilda staterna kan besluta att visst stöd inte skall utgå.

En förutsättning för EG-stöd är att även den berörda medlemsstaten beviljar stöd till åtgärden. Storleken på EG:s stöd kan variera beroende på i vilket område inom Gemenskapen som åtgärden genomförs. Det högre stödet gäller för investeringar i mindre gynnade regioner, vanligtvis i Syd-europa, och det lägre stödet övriga områden. EG:s stöd till danska fiskare beviljas som regel efter den lägre procentsatsen. Vid bedömning av det svenska stödets förenlighet med EG:s bestämmelser har jämförelse gjorts med de regler som gäller för danska fiskare. Det nationella stödet kan variera inom ett intervall. Det är medlemsstaten själv som avgör hur stort det nationella stödet skall vara inom detta intervall.

Den ecu-kurs som avses är en "grön" kurs som är fastställd vid en viss bestämd tidpunkt. Den gröna ecu:n ger ett högre belopp i nationell valuta än den kommersiella ecu:n. I dagsläget motsvarar en kommersiell ecu ca 9 SEK. Eftersom Sverige inte är medlem i EG finns inte något beslut om grön ecu uttryckt i SEK. I Danmark ligger den gröna ecu:n ca 15 % högre än den kommersiella.

Marknadsregleringen av fisk

Bestämmelser som rör marknadsregleringen på fisk finns i "COUNCIL REGULATION (EEC) No 3759/92 of 17 December 1992 on the common organization of the market in fishery and aquaculture products". Förordningen avser marknadsregleringen av fisk och fiskprodukter inom Gemenskapen.

Stöd till investeringar

Regler för investeringsstöd m m finns i "COUNCIL REGULATION (EEC) No 4028/86 of 18 December 1986 on Community measures to improve and adapt structures in the fisheries and aquaculture sector".

Förordningen är EG:s grundläggande dokument för investeringsstöd till fiske- och vattenbrukssektorn. Den anger bl a de kriterier som avgör om stöd skall kunna beviljas och storleken av detta. Följande huvudrubriker finns i denna förordning:

Nationella utvecklingsprogram

Under denna rubrik behandlas främst medlemsstatens skyldighet att utarbeta planer och andra bakgrundsdokument.

Dessa dokument skall godkännas av Kommissionen. Kommissionen kan besluta att visst stöd inte skall beviljas under en bestämd tidsperiod. T ex har EG under tidigare år, beviljat bidrag till nybyggnation av fiskefartyg, men under 1992 beviljades som regel inga sådana bidrag beroende på den överkapacitet som råder inom EG:s fiskeflotta.

Omstrukturering och förnyelse av fiskeflottan

Under denna rubrik behandlas villkoren för nybyggnadsbidrag.

EG beviljar bidrag till en viss andel av investeringskostnaden. Andelen beror på fartygets storlek samt var det är hemmahörande. Fartyget måste ha en längd av minst 5 meter för att stöd skall kunna utgå. För de olika storleksklasserna utgår bidrag enligt nedan.

Fartyg med en längd under 9 m, eller 12 m för trålfartyg:

EG-stöd	20 eller 35 %
Nationellt stöd	mellan 5 och 25 %

Fartyg med en längd av minst 9 m, eller 12 m för trålfartyg, men ej över 33 m:

EG-stöd	15 eller 30 %
Nationellt stöd	mellan 5 % och 25 %

Fartyg med en längd överstigande 33 m:

EG-stöd	15 eller 20 %
Nationellt stöd	mellan 5 % och 25 %

EG-stödet kan ökas med fem procentenheter i vissa fall t ex om fiskaren, som söker stöd, ej fyllt 40 år.

Modernisering av fiskeflottan

Under denna rubrik behandlas villkoren för bidrag till att rusta upp och modernisera fiskeflottan.

Åtgärder som rationalisering av fisket, bättre lagring av fångsterna, energibesparing samt förbättring av besättningens arbetsvillkor och säkerhet kan stödjas. Investeringen skall vara omfattande och för fartygens olika storleksklasser finns angivet minimibelopp för att stöd skall kunna utgå. Som exempel kan nämnas att för fartyg med en längd av minst 12 meter skall investeringen uppgå till minst 25 000 ecu. Investeringen får emellertid inte överstiga 50 % av värdet för ett motsvarande nytt fartyg.

Utveckling av vattenbruk samt byggnadskonstruktioner i kustområden

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till att bygga t ex fasta anläggningar i havet för att odla fisk, skaldjur eller blötdjur. Vidare kan stöd utgå

till konstruktioner för att åstadkomma skydd och bättre utnyttjande av kustområden.

Bidrag utgår enligt nedan.

Vattenbruk

EG-stöd	25 eller 40 %
Nationellt stöd	mellan 10 och 30 %

Skydd av kustområden

EG-stöd	50 %
Nationellt stöd	mellan 10 och 35 %

Försöksfiske

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till kommersiellt försöksfiske.

Avsikten med stödet är att finna nya fiskefält som kan utnyttjas kommersiellt. Bidrag utgår till vissa specificerade kostnader med nedanstående procenttal.

EG-stöd	40 %
Nationellt stöd	mellan 10 och 20 %

Omställning av fiske

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till omställning av kommersiellt fiske.

Det "nya" fisket skall ske i ett bestämt område med syfte att utnyttja fiskresurserna i vatten tillhörigt tredjeland eller vatten som ej tillhör någon stat. Avsikten med fisket är att försörja främst EG-marknaden. Antalet fiskedagar kan variera mellan 60 och 220 dagar per år. En förutsättning för bidrag är bl a att åtgärden beräknas ge ett stabilt, permanent och lönsamt utnyttjande av fiskresurserna.

Bidraget är beroende på fartygets storlek. Som exempel kan nämnas att fartyg under 25 brt erhåller 81 ecu/dag och fartyg från 100 BRT till 200 BRT 650 ecu/dag. Det nationella bidraget skall utgöra mellan 10 och 20 % av bidragsbeloppet.

Gemensamma projekt

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till fartygsägare i Gemenskapen som genomför tidsbegränsade samarbetsprojekt med företag, som har sin hemvist utanför EG, i syfte att utnyttja

fiskresurser i tredjeland. Syftet är att öka tillgången på fisk på EG-marknaden. Bidrag kan även beviljas till bl a beredning och avsättning av produkter som har samband med projektet.

Bidrag utgår enligt samma villkor som för omställning av fiske.

Gemensamma företag

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till fiskeföretag gemensamma för ett EG-land och ett tredjeland.

Avsikten skall vara att utnyttja fiskresurser i tredjelands farvatten för att i första hand försörja marknaden inom Gemenskapen. Bland villkoren kan nämnas att fartyget skall överföras till det samarbetande företaget i det andra landet.

Det maximala bidraget varierar mellan 6 000 och 600 ecu/bruttoregisterton. (Det större beloppet gäller små fartyg medan det mindre beloppet gäller större fartyg.) Till detta kommer en engångsersättning på mellan 75 000 och 1 012 500 ecu beroende på fartygsstorlek. Det nationella bidraget skall utgöra mellan 20 och 50 % av bidraget.

Anpassning av kapaciteten

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till anpassning, dvs neddragning av fiskekapaciteten.

Ersättning kan utgå för stillaliggande samt definitivt upphörande av fiske (skrotning, försäljning till tredjeland eller övergång till annan verksamhet). Medlemsstaten betalar ut bidraget, som till 50 % täcks av EG såvida det ej är fråga om skrotning då 70 % av beloppet täcks.

Bidraget för stillaliggande är beroende av fartygets storlek. För fartyg under tio år är det mellan 200 och 3 500 ecu/dag och för fartyg på tio år och äldre är det mellan 150 och 3 000 ecu/dag.

Utrustning i fiskehamnar

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till utrustning i fiskehamnar.

Stöd kan beviljas till bl a utrustning för produktion, lagring och distribution av is, kylager, vat-

tenförsörjning, landningsutrustning, bränsleförsörjning, installationer för underhåll av fiskefartyg samt åtgärder för att förbättra säkerheten vid lossning och lastning. Procentalen är som följer.

EG-stöd	25 eller 50 %
Nationellt stöd	mellan 5 och 30 %

Främjande av nya marknader

Under denna rubrik behandlas regler för bidrag till marknadsföring för att stimulera till konsumtion av arter som är biologiskt underutnyttjade samt arter från vattenbruket.

EG finansierar dubbelt så mycket som det nationella bidraget, dock högst 50 % av den totala kostnaden.

Stöd till beredning och avsättning

Regler för stöd till beredning och avsättning finns i "COUNCIL REGULATION (EEC) No 4042/89 of 19 December 1989 on the improvement of the conditions under which fishery and aquaculture products are processed and marketed".

Förordningen behandlar reglerna för bidrag till att förbättra beredning och avsättning av produkter från fisket och vattenbruket. Gemenskapen kan delta i finansieringen av åtgärder som uppfyller ett eller flera av de tolv nedan angivna målen.

- a) Bidrar till en ekonomisk och social samhörighet i Gemenskapen.
- b) Tar hänsyn till behoven i de mindre gynnade regionerna.
- c) Bidrar till att förbättra situationen inom fiske- och vattenbruksproduktionen och särskilt ger producenterna en lämplig och varaktig del av intäkterna.
- d) Bidrar till den styrning av produktion och beredning som åsyftas med den gemensamma fiskeripolitiken.
- e) Långsiktigt förbättrar berednings- och avsättningsstrukturen för fiske- och vattenbruksprodukter
- f) Förbättrar avsättnings- och distributionsnätet för fiske- och vattenbruksprodukter.

- g) Bidrar till en förbättring av varornas kvalitet, hållbarhet och förpackning eller till bättre användning av biprodukter.
- h) Stöder teknisk förnyelse samt beredning och avsättning av nya arter eller arter som är underutnyttjade.
- i) Bidrar till att beredda produkter anpassas till konsumenternas efterfrågan.
- j) Bidrar till att skapa stabilitet på marknaden för fiskvaror och vattenbruksprodukter.
- k) Medverkar till att upprätthålla regelbunden och tillräcklig råvarutillförsel till beredningsindustrin eller öka flexibiliteten inom industrin.
- l) Tar hänsyn till underskottet på fiskeprodukter i Gemenskapen och till behovet av ett balanserat utnyttjande av EG:s fiskeresurser.

I förordningen finns även anvisningar om att varje stat skall upprätta en sektorplan för hela fiske- och vattenbrukssektorn.

EG:s ekonomiska stöd utgör maximalt 30 eller 50 % av de stödberättigade utgifterna, beroende på i vilken region investeringen görs. Medlemsstaten skall delta i finansieringen med ett belopp som svarar mot minst 5% av dessa utgifter. Det finns även regler för egeninsats från företagaren.

Stöd kan utgå till bl a maskinell utrustning för beredning samt förbättring av kvalitet och hygien i produktionen. Stöd kan beviljas för beredning och avsättning av produkter från det de lossas i fiskhamnen till dess de köps upp av detaljist.

EG:S STRUKTURFONDER

För att utjämna de ekonomiska skillnaderna mellan olika regioner samt öka produktiviteten har EG skapat tre strukturfonder: regionalfonden, socialfonden och jordbruksfonden.

Förordningen angående fonderna är: COUNCIL REGULATION (EEC) No 2052/88 of 24 June 1988 on the tasks of the Structural Funds and their effectiveness and on coordinations of their activities between themselves and with the operations of the European Investment Bank and the other existing financial instruments.

De tre fonderna kan kombineras vid användning i en region. För fondernas användning finns följande målsättningar uppställda:

1. Stödja utvecklingen i de regioner i EG, som är minst ekonomiskt och näringsmässigt utvecklade.
2. Stödja regioner som är allvarligt berörda av industriell tillbakagång.
3. Bekämpa långtidsarbetslöshet.
4. Genomföra åtgärder mot ungdomsarbetslöshet.
- 5.a Främja jordbrukets produktions- och avsättningsstruktur.
- b. Främja utvecklingen i jordbruksområden.

När EG skriver att jordbrukets produktionsstruktur skall stödjas avses också fisket. Av strukturfondernas medel är det i n totalt sett en mycket ringa del som går till åtgärder med anknytning till fiskerinäringen.

Till följd av beslut som fattades vid Maastricht-mötet kan det i framtiden finnas även andra fonder och/eller målsättningar än de som nämnts i det föregående.

FÖRHÅLLANDENA I SVERIGE

Statssöd som kan utgå till det svenska yrkesfisket

Statligt stöd till yrkesfisket har hittills utgått enligt vissa principer. Nedan beskrivs först hur systemet fungerar fram till den 30 juni 1993. Regeringen har under vintern 1993 föreslagit riksdagen att systemet skall förändras fr. o. m. den 1 juli 1993. Regeringens förslag finns beskrivet i slutet av broschyren. Statsmakterna har varje budgetår avgjort anslagets storlek. Medlen har kommit från statsbudgeten eller prisregleringskassan. Stöd har lämnats endast till åtgärd, som är önskvärd från allmän synpunkt. Bl. a. skall sysselsättningen i kust- och skärgårdsområden beaktas.

Statligt stöd kan utgå:

1. till investeringar i fiskeföretag
2. vid fångstbegränsning
3. vid skada på fiskredskap
4. vid skrotning av fiskefartyg.

Frågor om stöd prövas av Fiskeriverket förutom stöd vid fångstbegränsning, som prövas av Sveriges fiskares arbetslöshetskassa. Fiskeriverket har delegerat stora delar av beslutanderätten till länsstyrelserna.

Investeringar i fiskeföretag

Det finns ett flertal investeringar i fiskeföretag som kan stödjas, t ex inköp av fartyg, utrustning, förbättringar i fisket eller arbetsmiljön, säkerhetsutrustning m.m.

Fiskerilån

Fiskerilån är en låneform med subventionerad ränta. Ränta erläggs med två tredjedelar av riksbankens diskonto. De två första åren är som regel ränte- och amorteringsfria. Maximala lånebeloppet till ett företag är 2,5 milj kr inklusive eventuellt beviljat avskrivningslån. Anslaget för fiskerilån har de senaste budgetåren varit 40 milj kr. Det har som regel utnyttjats helt. Syftet är främst att stimulera till investeringar som gör fiskeflottan rationellare.

Under budgetåret 1991/92 beviljades fiskerilån enligt följande:

Åtgärd	Antal bev lån	Totalt bev belopp
Nya fiskefartyg	6	2 797 000
Beg fiskefartyg	28	14 404 000
Motorer	30	6 629 000
Teknisk utrustning	55	16 170 000
Totalt	119	40 000 000

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

Åtgärder som får stöd är i de flesta fall också stödberättigade i EG. Det finns i EG mindre möjligheter att stödja inköp av begagnade fartyg. När det gäller motorbyten är EG för närvarande mycket restriktiv.

De flesta investeringar som kan bli aktuella för framtida svenskt stöd avser fiskefartyg (9-33 meter) där EG-fartyg har möjligheter att få EG-stöd jämte nationellt stöd på sammanlagt högst 40 %. För svenska investeringar kan under budgetåret 1992/93 fiskerilån erhållas med en procentsats som i praktiken uppgår till högst 70 % vid investeringar i nybyggda fartyg. Det kan även beviljas statsbidrag på högst 10 % av investeringen, dock högst 300 000 kr. I praktiken beviljas lån och bidrag tillsammans till ett belopp som högst får uppgå till 70 % av investeringen. Fiskerilånet är, som tidigare nämnts, ett lån med subventionerad ränta, till skillnad från EG-stödet som är ett rent bidrag. Subventionens storlek i ett fiskerilån beror på lånebeloppet, ränteläget och lånets amorteringstid.

Den satsning, som erhåller det största procentuella stödet f n, är en investering i ett nybyggt fiske skepp för ca 3,6 milj kr. Detta är det lägsta investeringsbelopp som maximalt fiskerilån och statsbidrag utgår till, enligt Fiskeriverkets praxis. Under vissa antaganden om räntenivå och amorteringstid uppgår subventionen för ett skepp som kostar 3,6 miljoner kronor till ca 1 200 000 kr. Detta kan jämföras med motsvarande subvention inom EG som maximalt uppgår till 1 440 000 kr. Fiskeriverket har alltså funnit att subventionen i det valda exemplet är ungefär lika stor i EG som i Sverige. Vissa inskränkningar i låneändamålen och vissa andra smärre förändringar måste dock göras.

Lånegaranti

Fiskeriverket kan lämna garantier för lån i bank till yrkesfisket och fiskberedningsindustrin. Stödet är attraktivt främst när det är svårt att låna pengar på den öppna kapitalmarknaden. Under de senaste åren har det varit en jämförelsevis liten efterfrågan.

För utestående lånegaranti skall låntagaren erlägga en avgift till staten på 1 % av beloppet. Denna avgift skall täcka både de förluster som staten kan drabbas av och de administrationskostnader, som lånegarantisystemet medför. Totalt får Fiskeriverket ha 75 milj kr utestående i garantier.

Under budgetåret 1991/92 beviljades 6 lånegarantier på sammanlagt ca 3,9 milj kr. Lånegarantierna beviljades för inköp av begagnade fartyg (4 st) och teknisk utrustning (2 st).

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

En målsättning med lånegarantiformen är att den skall vara självfinansierad. Subventionen är ringa, oftast någon procents räntereduktion.

Fiskeriverket bedömer att lånegarantier är förenliga med EG:s bestämmelser. De åtgärder som lånegarantier skall täcka, måste dock följa EG:s regler.

Statsbidrag

Statsbidrag lämnas i form av avskrivningslån. Det skall normalt avskrivas tio år efter utbetalning. Budgetåret 1992/93 är anslaget för bidrag 8,2 milj kr (inklusive bidrag för skrotning av fiskefartyg). Under budgetåret 1991/92 beviljades avskrivningslån enligt följande.

Åtgärd	Antal bev bidrag	Totalt bev belopp
Nybyggda fiskefartyg	11	1 983 000
Annan fångstinriktning	6	1 056 000
Förbättrad arbetsmiljö	6	1 056 000
Säkerhetsutrustning	48	574 000

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

Bidrag till nybyggda fiskefartyg får ej överstiga 10 % av investeringen vilket är mindre än vad som utgår inom EG. Notera att EG f.n. som regel inte beviljar stöd till nybyggnad.

EG har möjligheter att bevilja bidrag för modernisering av fiskeflottan, inklusive förbättring av besättningens arbetsvillkor och säkerhet.

Stöd vid fångstbegränsning

Stöd, i form av lån eller bidrag, får lämnas till fiskeföretag som på grund av förbud mot fortsatt havsfiske fått likviditetssvårigheter. Under senare år har detta stöd utnyttjats i mycket ringa utsträckning. Under budgetåren 1985/86 - 1990/91 beviljades inga bidrag till stillaliggande, men under budgetåret 1991/92 utbetalades 781 000 kr till 27

laxfiskefartyg och 51 räkfiskefartyg på grund av fångststopp grundade på internationella överenskommelser.

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

Motsvarande stöd finns ej i EG:s bestämmelser. EG kan emellertid bevilja stöd för tillfälligt stillaliggande för att reducera kapaciteten. I dessa fall krävs det stillaliggande under ett stort antal dagar.

Stöd vid skada på fiskeredskap

Yrkesfiskare som bedriver fiske med fasta fiskeredskap har möjligheter att ansluta redskapen till det statliga stormskadeskyddet. Att stormskadeskyddet införts beror på svårigheterna att få försäkra redskapen i de kommersiella försäkringsbolagen.

Vid anslutningen skall fiskaren inbetala en årlig avgift på två procent av redskapens värde. Skadas redskapen vid storm erhåller fiskaren ersättning med 60 % av redskapens värde minus en självrisk på 1 000 kr. Från statens sida är tanken att systemet skall vara självfinansierat. Under 1989, 1990 och 1991 har inbetalningarna varit ca 0,2 milj kr per år. Utbetalade ersättningar har varit ca 0,6; 1,0 resp 0,8 milj kr.

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

Enligt Romfördraget artikel 92 2.(b) är det förenligt med den gemensamma marknaden att bevilja stöd för att råda bot på skador som är förorsakade av naturkatastrofer eller av andra exceptionella händelser. Fiskeriverket har vid sin genomgång av EG:s stöd till fisket inte kunnat finna att Gemenskapen tillämpar någon motsvarande stödform. Eftersom systemet skall vara självfinansierat och det skall täcka exceptionella händelser, bör stödet vara förenligt med EG:s bestämmelser.

Stöd vid skrotning av fiskefartyg

För att kunna förnya fiskeflottan, utan att den ökar i kapacitet, finns möjligheter för de fiskare som skrotar sina gamla fartyg att erhålla bidrag. Storleken beror på fartygets bruttotonnage och skick och kan endast beviljas till skepp (fartyg på minst 12 meters längd och 4 meters bredd).

Bidrag har kunnat utgå med maximalt 2 500 kr/bruttoregister-ton eller – om fartyget är yngre än 40 år – med maximalt 3 500 kr/bruttoregister-ton. Under 1991/92 beviljades bidrag till 12 fartyg med ett sammanlagt belopp av ca 2,8 milj kr.

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

För fartygsägare är EG:s skrotningsbidrag betydligt förmånligare än det svenska bidraget både vad gäller bidragets storlek och de fartygsstorlekar som kan få bidrag. Stödet är därför förenligt med EGs bestämmelser.

Regeringens förslag för budgetåret 1993/94

Regeringen har under vintern 1993 lagt förslag till riksdagen som innebär vissa förändringar i det statliga stödet jämfört med vad som gällt tidigare. Regeringen har i sina förslag tagit stor hänsyn till EG:s regler. Den viktigaste förändringen är att fiskerilånen försvinner och ersätts med bidrag i enlighet med vad som gäller inom EG. Mot bakgrund av de pengar som står till Fiskeriverkets förfogande är det dock osannolikt att EG:s relativt förmånliga procentsatser för bidragen kan tillämpas. Det troligaste är att den svenska subventionen under de närmaste åren något understiger EG:s nivå. Eftersom prisregleringskassan försvinner så kommer också det speciella investeringsstödet till ostkusten att upphöra. En annan viktig förändring är att Fiskeriverket får möjlighet att ge lika stora skrotningsbidrag som EG har. Eftersom verket dock har en viss bestämd summa pengar att disponera måste hårda prioriteringar göras. För att tillfälligt lösa problemet med de dåliga torskfiskefångsterna i Östersjön kommer Fiskeriverket också att kunna ge bidrag till fiskare för planerat stillaliggande. Syftet med denna åtgärd är att kunna "övervintra" ett antal fiskare som annars skulle få stora ekonomiska problem. Regeringen har vidare föreslagit att avgiften för att ansluta redskap till det statliga stormskadeskyddet skall höjas.

ANNAT STATLIGT STÖD TILL YRKESFISKET

De ovannämnda stödformerna är de största beloppsmässigt, men det finns även andra som är av betydelse för yrkesfisket. Här redovisas statliga

stödformer som inte primärt riktas mot yrkesfisket, men som fiskeföretag under vissa förhållanden kan få del av. För fiskutsättningar gäller speciella förutsättningar.

Regionalpolitiskt stöd

Regionalpolitiskt stöd kan utgå i vissa fastställda stödområden. Det existerar ett flertal olika former. Den form som varit mest betydelsefull för fiskerinäringen, är glesbygdssstödet. Sådant stöd kan lämnas till företag i glesbygder och till kommersiell service i glesbygder. Glesbygdssstöd, som kan utgå i form av avskrivningslån eller lånegaranti, får inte beviljas om annat statligt stöd har lämnats eller bedöms kunna lämnas för samma ändamål. Stödärenden prövas av länsstyrelsen eller den regionala utvecklingsfonden.

Avskrivningslån får uppgå till högst 50 % av kostnaden för investeringen, dock högst 450 000 kr. Lånet är ränte- och amorteringsfritt och skrivs av enligt en avskrivningsplan.

För lånegaranti skall i förskott till statsverket betalas en avgift om en procent av utestående belopp. Länsstyrelserna har inom ramen för regionalpolitiken möjlighet att lämna glesbygdssstöd i form av avskrivningslån och lånegarantier till företag.

Fiskeriverket har i en enkät undersökt hur mycket glesbygdssstöd som lämnats till företag inom fiske och vattenbruk under perioden 1986/87 t. o. m. 1989/90. Under dessa år har det beviljats 38 lånegarantier till ett sammanlagt belopp av 7,392 milj kr och 337 avskrivningslån till ett sammanlagt belopp av 30,846 milj kr.

Stöd utgick till följande åtgärder

Åtgärd	Lånegarantier, kr	Avskrivningslån, kr
Förvärv av fartyg	985 000	4 811 000
Ombyggnader	-	211 000
Utrustning	260 000	8 388 000
Förädling	740 000	5 653 000
Vattenbruk	5 407 000	11 783 000

Den 1 juli 1990 ändrades områdesindelningen. Enligt den nu gällande indelningen ingår inte, så

när som på ett fåtal undantag, kustregionen i de områden som omfattas av glesbygdsstöd.

De regionala utvecklingsfonderna har till uppgift att stödja små och medelstora företag med service och riskfinansiering. Fonderna kan erbjuda rörelselån och utvecklingskapital i form av lån och/eller bidrag samt teckna låne- och bankgarantier. Under perioden 1984 - 86 stöddes fisket enligt en undersökning gjord av Havsresursdelegationen med 3,7 milj kr. Förädling och distribution av fisk stöddes med 8,9 milj kr. Villkoren för dessa lån är emellertid jämförbara med de, som fås via vanliga kommersiella banklån. Utvecklingsfonderna torde dock i allmänhet vara villiga till ett högre risktagande än bankerna.

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

De EG-områden som kan beviljas en högre subvention med stöd av Rådsförordningarna No 4028/86 och 4042/89 har hittills fastställts efter andra kriterier än de som används för det svenska regionalpolitiska stödet. Sedan EES-avtalet trätt i kraft, måste Nutek och länsstyrelserna, när de beviljar stöd till fiskeföretag, följa bestämmelserna i de nu nämnda förordningarna. Om det skall bli möjligt att lämna ett högre stöd till vissa regioner i Sverige avgörs under de nu påbörjade medlemsskapsförhandlingarna.

Fiskeriverket bedömer att det regionalpolitiska stödet till fisket är förenligt med EG:s bestämmelser om det beviljas till de åtgärder och med den storlek på beloppen som är maximalt tillåtna enligt EG:s bestämmelser (om stöd till fisket enligt Rådsförordningarna 3759/92, 4028/86 och 4042/89 (sid 2-7).)

Särskilt stöd till yrkesfisket på Ostkusten

Från prisregleringskassan för fisk har under 1992/93 avsatts 5 milj kr för särskilt stöd till yrkesfisket på ostkusten i form av bidrag (SFS 1991:1512).

Ostkuststödet gäller kusten från gränsen mot Finland till gränsen mot Blekinge län samt Gotland. Av de 5 milj kr som avsattes under budgetåret 1991/92 har 1,7 milj kr använts till prisstöd. Reserverande 3,3 milj kr har använts på följande sätt.

Åtgärd	Antal bev bidrag	Tot. bev belopp
Kvalitetshöjande åtgärder	7	1 271 000
Nybyggda fiskefartyg	2	328 000
Begagnade fiskefartyg	3	655 000
Modernisering av fiskefartyg	9	205 000
Skrotning av fiskefartyg	1	240 000
Summa	22	3 299 000

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

För nybyggda fiskefartyg är stödet förenligt med EG:s bestämmelser. Det bör dock noteras att EG för närvarande som regel inte beviljar stöd till nybyggnad. Bidrag till begagnade fartyg ges mycket restriktivt i EG. Bidraget för modernisering och ombyggnad överensstämmer med EG:s regler, om fartyget ej är längre än 33 meter. EG har också bestämmelser om minimibelopp för investeringen. Stödet till skrotning av fartyg är förenligt med EG:s bestämmelser.

Stöd för fiskutsättningar

Av prisregleringsmedel avsätts årligen visst belopp för utsättning av främst ål och lax i Östersjön och i olika insjöar. Utsättningarna syftar i huvudsak till att ersätta naturlig uppvandring och/eller reproduktion som av olika skäl upphört. I flera insjöar har främst åluppvandringen minskat kraftigt eller helt upphört.

Riksdagen har beslutat att avsätta 9,2 milj kr för utsättningar av fisk under 1992/93. Av dessa medel avser ca 2 milj kr en särskild satsning för att utveckla odlingen av torsk för utsättning i Östersjön. Regeringen har föreslagit ett lika stort belopp för budgetåret 1993/94.

Stödets förenlighet med EG:s bestämmelser

Den fisk som sätts ut i Östersjön kan i princip fångas av fiskare från alla länder som bedriver fiske i området. Stödet gynnar därmed inte särskilt fiskare från Sverige och verkar därmed inte heller konkurrensnedvridande. Utifrån dessa grunder syns stöd till utsättningar vara förenligt med EG:s bestämmelser.

Etableringsregler inom fisket

Konsekvensbeskrivning av att förena två regelsystem

Uttrycket EES-fiskare används i denna analys för att beteckna fiskare som kan hävda vissa rättigheter i Sverige som har sin grund i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Det gäller således fiskare som är medborgare i de EFTA- och EG-länder som ratificerat avtalet. Med vissa undantag är avtalet ömsesidigt, varför de rättigheter som utländska fiskare kan åberopa i Sverige också tillkommer svenska fiskare inom EES-området.

YRKESMÄSSIGT FISKE

EG-domstolen har 1992 fällt Storbritannien i ett mål som behandlade brittiska bestämmelser om inregistrering av fiskefartyg. Denna dom, det s.k. fallet FACTORTAME finns utförligt refererat i Utrikesdepartementets gulbok om Sverige-EFTA-EG 1991, Det västeuropeiska integrationsarbetet (s 93 f). Lagstiftningen i Storbritannien krävde bl. a. att ägarna skulle vara brittiska medborgare för att fartyg skulle kunna inregistreras och därmed kunna föra brittisk flagg. Eftersom EG:s fiskekvoter fördelas på medlemsländerna kan enbart brittiska fartyg fiska med avräkning på den brittiska kvoten. EG-domstolen har i domen fastslagit att ingen diskriminering får ske med nationalitet som grund. Krav på brittiskt medborgarskap får därför inte ställas. Däremot kan andra kriterier uppställas som t. ex. en ekonomisk koppling mellan ett fartyg och en viss hamn/region eller krav om visst yrkeskunnande eller utbildning.

Med stöd av EES-avtalet kan medborgare i de fördragsslutande parterna i ökad omfattning ta anställning och etablera sig som företagare i varandras länder. Detta gäller även fisket. Island och

Norge har i avtalet fått in bestämmelser som gör att dessa länder inte är bundna av etableringsrätten vad gäller fisket. (Avsnitt IV. Artikel 31-24 och avsnitt VI annex VIII).

I EES-avtalet finns bestämmelser om kapitalets fria rörlighet. Grundprincipen är att inga restriktioner skall gälla för finansiella transaktioner. Från denna princip görs dock undantag för bl a Sverige fram till den 1 januari 1995 vad avser "...direct investment on national territory;...". Undantaget avser dock bara utländskt ägande och/eller ägande av icke i Sverige bosatta. Under förhandlingarna har Sverige förklarat att detta undantag endast kommer att tillämpas inom fiskesektorn.

Yrkesfiskelicens är en förutsättning för att ett fiskeföretag skall kunna komma i fråga för statligt ekonomiskt stöd. När frågan om licens prövas skall Fiskeriverket bedöma marknadsutsikterna, tillgänglig fisktillgång och sökandens förutsättningar att bedriva ett rationellt fiske. Krav ställs också på att fartyget är svenskregistrerat. Licensen är dock ingen förutsättning för rätten att fiska. Om fiskaren är svensk medborgare, har ett svenskregistrerat fiskefartyg och är beroende av fisket för sin försörjning ger den nuvarande lagstiftningen honom rätt att fiska med trål i svenska vatten. För rätt att fiska med annat redskap än trål behöver fiskaren inte vara beroende av fisket för sin försörjning. Vid fiske i utländska zoner kräver emellertid Fiskeriverket att fartyget innehar giltig yrkesfiskelicens.

Mot bakgrund av bl. a. EES har regeringen i en proposition till riksdagen föreslagit att rätten till yrkesfiske skall förbehållas de fiskare som har yrkesfiskelicens. Fiskare som inte har yrkesfiskelicens får inte använda typiska yrkesfiskeredskap men har rätt att fiska med begränsat antal nät, burar eller krokredskap. Det kan förväntas att riksdagen under våren 1993 tar ställning till förslagen. Den nya fiskelagen kan i så fall börja att gälla fr. o. m. 1994.

Enligt EES-avtalets bestämmelser torde krav inte längre kunna ställas på svenskt medborgarskap för rätten att bedriva fiske. Eftersom fiskekvoterna fortfarande är nationella är det möjligt att kräva svenskregistrerat fartyg för rätten att utnyttja svenska kvoter. Det är dock inte möjligt att kräva svenskt medborgarskap för att inregistrera fartyget i det svenska fartygsregistret.

Konsekvenser

Genom att etableringsförutsättningarna ändras kommer det, enligt verkets bedömning, att finnas möjligheter för EES-fiskare att etablera sig i Sverige. Eftersom de flesta kommersiellt viktiga arter är kvoterade och de flesta kvoter fullt utnyttjade, kommer en eventuell ökning av antalet svenskregistrerade fartyg att leda till allt frekventare fångststopp i det svenska fisket.

I de flesta EES-länder krävs ett administrativt beslut för att en person skall kunna etablera sig som yrkesfiskare. Antalet yrkesfiskare kan därvid balanseras mot tillgängliga fiskekvoter. Det är först när en sådan balans föreligger som det är möjligt att uppnå en tillfredsställande lönsamhet i fisket.

Om den nämnda nya fiskelagen träder i kraft kommer Fiskeriverket att pröva bl. a. om sökanden har tillräckliga yrkeskunskaper. Vidare prövas om det finns ett kommersiellt och biologiskt utrymme för det fiske som den sökande skall inrikta sig på. Ett sådant system är tillåtet både enligt EG:s och EES-avtalets bestämmelser. Någon diskriminering mellan svenska medborgare och EES-medborgare får dock inte förekomma.

En anledning till att fisket i Sverige måste licensprövas är att det inte finns biologiskt eller kommersiellt utrymme för någon utökad fångstkapacitet.

FRITIDSFISKE

Romfördraget är EG:s grundlag. Enligt artikel 7 i detta avtal skall diskriminering på grund av nationalitet vara förbjuden. Denna artikel återfinns också ordagrant i EES-avtalet. EG-domstolen har inte haft något rättsligt avgörande där frågeställningen har varit diskriminering inom fritidsfisket.

I Danmark får vem som helst bedriva fiske med handredskap. Fr o m den 1 januari 1993 införs en allmän fiskevårdsavgift (100 DKR/år) för alla fiskare mellan 18 och 67 år. Fritidsfiske med nät, ryssjor etc är idag dels avgiftsbelagt, dels begränsat till ett maximalt antal redskap. Vidare har knytits andra regler till dessa redskap, bl a att fiskaren måste vara bosatt i Danmark för att få utöva fisket.

Konsekvenser

Rättsläget inom EG vad gäller fritidsfisket förefaller inte helt klart i alla delar. Det är tveksamt om EG-rätten omfattar fritidsfisket. Om den inte gör det gäller inte heller Romfördragets bestämmelser om icke-diskriminering. Eftersom rätten till fiske inte är reglerad i EES-avtalet, skulle avtalet kunna tolkas så att diskriminering skulle vara tillåtet vad gäller fritidsfisket. Enligt i EES-avtalet skall parterna dock stärka och utveckla samarbetet vad gäller bl. a. turism.

Den grundläggande frågeställningen är i detta sammanhang om fritidsfiske ingår i begreppet turism. Fiskeriverket anser att sportfiske är en viktig del av turistnäringens utbud. Verket skiljer här mellan sportfiske, som utövas med handredskap, och annat fritidsfiske (husbehovsfiske) som utövas med mängdfångande redskap såsom nät och tinor. Enligt verkets bedömning bör handredskapsfiske ingå i begreppet turism. Detta skulle innebära att EES-medborgare har samma rätt till handredskapsfiske som svenska medborgare, men att de inte har rätt till husbehovsfiske. Även

trollingfiske på allmänt vatten bedömer verket lig-
ger inom begreppet turism. Med troligfiske menas
i detta sammanhang att ett krokredskap släpas ef-
ter en båt. Jämfört med nuvarande lagstiftning
innebär det svenska åtagandet i EES-avtalet inga
större förändringar. Visa lättnader i utlänningars
möjligheter till trollingfiske blir dock följden. En
EES-medborgare som är mantalsskriven i Sverige
bör dock generellt ha samma rättigheter som
svenska medborgare. Regeringen har i en propo-
sition till riksdagen aviserat de förändringar av
lagstiftningen som Fiskeriverket föreslagit.

Marknadsreglering av fisk

Att EG- anpassa svenskt system för prisreglering

EG:S GEMENSAMMA FISKERIPOLITIK (CFP)

EG:s gemensamma fiskeripolitik består av följande tre element:

- marknadsreglering
- resurspolitik (fiskeregler, TAC:er, kvotfördelningar, fiskekontroll etc)
- strukturåtgärder (investerings- och rationaliseringsstöd)

Marknadsreglering

Till grund för marknadsregleringen ligger följande principiella utgångspunkter:

- enhetlig marknad
- företräde för EG-produktionen
- ekonomisk solidaritet

Marknadsregleringens målsättningar:

- a) att stabilisera marknaden
- b) att garantera ett säkert och jämnt utbud på marknaden
- c) att tillförsäkra konsumenterna skäliga priser

*Marknadsregleringens fyra delelement:
försäljningsbestämmelser (marketing standards)*

- 1) regler för producentorganisationer (PO)
regler för ekonomiska bidrag
- 2) regler för handeln med tredje land
- 3) EG:s marknadsreglering är till helt övervägande
- 4) del baserad på den fria marknadens spelregler.

De budgetmedel som står till regleringens förfogande är förhållandevis obetydliga. EG:s fiskebudget omfattar 446 milj ecu varav marknadsregleringen svarade för 24 milj ecu.

Försäljningsbestämmelser

Försäljningsbestämmelserna omfattar gemensamma kvalitets- och marknadsföringsbestäm-

melser vilka är tvingande i EG:s marknadsreglering. I dessa bestämmelser finns bl a storleks-sorteringar och rent livsmedelshygieniska regler om t ex färskhet. Medlemsstaten ansvarar för att bestämmelserna efterlevs.

PRODUCENTORGANISATIONER (PO)

En producentorganisation är en godkänd organisation, eller sammanslutning av sådana organisationer, som är upprättad på initiativ av producenterna (fartygsägarna). Syftet är att vidta åtgärder för att säkra ett rationellt bedrivande av fisket och en förbättring av försäljningsvillkoren.

I EG finns det ca 150 erkända producentorganisationer. Flertalet producerar och marknadsför färska varor. De mängder färsk och frusen fisk, skal- och blötdjur som omsattes genom producentorganisationerna under åren 1986-88 uppgick till 54% av den landade fångsten inom EG. Det bör då observeras att i den landade fångsten ingår också direktlandad importfisk.

Producentorganisationerna utgör ett av de väsentligaste medlen för genomförande av den gemensamma marknadspolitiken för fiskvaror.

Att ett stort antal producenter i Gemenskapen planlägger fisket, omsättningen och att de håller gemensamma regler (som också kan omfatta prisavtal) bidrar till en stabilisering av marknaden.

Producentorganisationerna får dock inte inta en dominerande ställning på den gemensamma marknaden. Från denna grundregel finns vissa undantag. EGs regelsystem på det här området syftar till att skapa en fri marknad utan några monopol. EG har infört marknadsregleringarna efter-

som fisket har speciella förutsättningar t ex väderhinder och ojämna landningar.

Prisreglering

Regelsystemet ger möjlighet till finansiering över EG:s budget på följande områden:

- lagringsstöd
- pristillägg på tonfisk
- överskott (fisk som inte kan säljas)

Handeln med tredje land

EG:s gemensamma bestämmelser gentemot omvärlden syftar till att ge den inhemska produktionen ett försteg på den egna marknaden. EG:s regelsystem omfattar i huvudsak följande element:

- gemensam tullmur
- referenspriser

EG:s referensprissystem är ett slags minimiprissystem som syftar till att förhindra import till lägre priser än dem som EG:s prisreglering ger utrymme för.

DEN SVENSKA PRISREGLERINGEN

Regeringen har under vintern 1993 föreslagit riksdagen att det skall göras omfattande förändringar i den prisreglering som funnits i Sverige sedan 1979. Grundprincipen är att öka marknadskänsligheten och kraftigt minska det prisstöd som utgått till fiskarna. Med undantag för ett mindre regionalt pristillägg kommer allt prisstöd att upphöra fr. o. m. den 1 juli 1993. Anledningen till att regeringen har föreslagit dessa förändringar beror huvudsakligen på att internationella avtal förbjuder direkt prisstöd. De avtal som åsyftas är ett EFTA-avtal från 1989 och EES-avtalet.

Eftersom prisregleringen varit av stor betydelse för många svenska fiskare görs nedan en kortfattad beskrivning av systemet.

I fiskeripolitiken har hittills funnits ett prisregleringssystem, vanligen benämnt normprissystemet. Normpriset skall ange det pris på ett visst fiskslag som behövs för att fiskarna skall få en rimlig utkomst av sitt arbete. Normpriset är utgångspunkt för beräkningen av prisstödet till fisket och för åtgärder till skydd för konsumenterna.

Normpriset kan gälla endast för en viss årlig normkvantitet. Normkvantiteten fastställs för de fiskslag där risk för olönsam överproduktion föreligger. För närvarande är normkvantitet endast fastställd för sill/strömming och uppgår för budgetåret 1992/93 till 40 000 ton.

Om marknadspriset till fiskaren understiger normpriset skall pristillägg utgå. Normkvantiteten anger för hur stora kvantiteter av respektive fiskslag pristillägg högst får utgå och innebär således ingen direkt begränsning i fisket. För att stödja prisbildningen skall lägstapriser fastställas. Fisk som inte kan säljas till minst lägstapris skall övertas av regleringsföreningen Svensk Fisk till ett i förväg fastställt överskottspris.

Prisregleringen har finansierats med avgifter på svenskfångad och importerad fisk med stöd av lagen (1974:226) om prisreglering på fiskets område. Prisregleringsavgift tas ut på i stort sett all svenskfångad saltvattensfisk som är avsedd för human konsumtion (untantagna är bland annat lax och ål). Avgiften uppgår till ett belopp som motsvarar högst 6% av förstahandsvärdet på fisken. För närvarande härrör drygt 70% av den totala intäkten av prisregleringsavgiften från importerad fisk.

Regeringen har också föreslagit riksdagen att prisregleringsavgiften avskaffas fr. o. m. den 1 juli 1993.

Prisregleringsavgifterna tillförs prisregleringskassan för fisk. De sammanlagda kostnaderna för prisregleringen under budgetåret 1992/93 har beräknats till 111 milj kr, varav 61 milj kr för pristillägg. I regleringen av marknaden ingår även ett system med import- och exportlicenser.

Licenstagningen för export och import har under årens lopp luckrats upp. Numera är det i stort sett bara vid import av färsk sill som ansökningar avslås. Det bör också i detta sammanhang noteras att gentemot de flesta EFTA-länderna och för de flesta arterna är det inte längre möjligt att ha kvantitativa restriktioner. Senast den 31 december 1993 skall alla kvantitativa restriktioner inom EFTA och EES-området upphöra.

Genom prisregleringskassan finansieras vidare följande åtgärder, som dock inte kan inräknas i begreppet prisreglering:

- utsättning av vissa arter i naturliga vattenmiljöer
- fiskarnas kollektiva trygghetsförsäkring
- fiskinformation
- viss administration

Den viktigaste utsättningsarten är ål som sätts både i insjöar och längs kusten.

Import- och exportlicenser

EG:s gemensamma fiskeripolitik innebär att ett gemensamt tull- och gränsskydd har skapats. Under senare år har praxis vid handläggningen av importlicensansökningarna i Sverige varit att förhindra import av färsk sill och torsk när svenskproducerad vara funnits tillgänglig. Det svenska import- exportlicenssystemet innebär nationella kvantitativa restriktioner vilka inte är förenliga med EG:s regelsystem.

EG:s tullmur är i allmänhet högre än den svenska. Svenska företag skulle alltså, inom EG, i princip få ett bättre skydd gentemot konkurrens från länder som står utanför EG. Förutom i EG-länderna finns den svenska fiskerinäringens allvarigaste konkurrenter i EFTA-länderna. Inom EFTA råder frihandel enligt EFTA-konventionen. Även om ur fiskesynpunkt viktiga EFTA-länder kommer att stå utanför ett framtida EG kan man inte räkna med att konkurrensen från dessa skulle minska radikalt. Både Norge och Island har idag bilaterala avtal med EG som ger en relativt förmånlig behandling på EG-marknaden. För det fall att Sverige kommer med i EG men inte Norge och Island måste EG förhandla med dessa länder om att bryta det frihandelsavtal som idag finns inom EFTA. Enligt GATT:s regler måste då EG erbjuda Island och Norge andra förmåner som kompenserar den förlust som dessa länder gör när Sverige lämnar EFTA.

EG:s referenspris innebär att svenska företag blir skyddade mot s k lågprisimport. Hittills har Sverige inte varit utsatt för sådan import i större omfattning.

Fasta och rörliga pristillägg

EG:s förordningar och riktlinjer för analys av det statliga stödet fastslår att hela fiskesektorn inklusive odling omfattas av bestämmelserna.

Förordningarna gäller dock inte fritidsfiske. EG:s fiskeförordningar omfattar allt offentligt stöd, vare sig det kommer från centrala eller regionala myndigheter, är benämnt regionalt stöd eller någonting annat. Bestämmelserna omfattar bl a alla slags bidrag, subventionerade lån, lånegarantier, skattnedsättningar, förmånliga avskrivningsregler och nedsättning av sociala avgifter.

Enligt EG:s bestämmelser skall allt stöd på något sätt syfta till att främja produktivitet och effektivitet. Detta betyder att stöd som sänker producentens produktionskostnader eller ökar producentens intäkter inte är tillåtna. Konsekvensen av detta är att alla de former av pristillägg som fram till den 1 juli 1993 har funnits i den svenska regleringen inte är tillåtna. EG har undantagsvis tillämpat pristillägg på (tonfisk) men detta är av ringa intresse för svenskt yrkesfiske.

ÖVERSKOTTSHANTERINGEN

Svensk överskottshantering

Den svenska överskottshantering omfattar följande fiskslag: sill/strömming, torsk, makrill, kokräka, gråsej, vitling, sandskädda, pigghaj, kolja, rödspätta, havskatt, lyrtorsk, kummel, rödtunga, bergtunga, lubb, skrubba och horngädda. Bestämmelserna för budgetåret 1992/93 framgår av FIFS 1992:29. Regeringen har föreslagit riksdagen vissa förändringar i den svenska överskottshantering som innebär att systemet kommer att få stora likheter med EG:s system. Förändringarna avses träda i kraft den 1 januari 1994.

EG:s överskottshantering

För att en överskottshantering överhuvudtaget skall få ske inom EG måste fiskarna bilda en producentorganisation (PO). EG ställer vissa krav på en PO för att den skall bli erkänd och det är först efter ett erkännande som PO kan fungera bl a som auktoriserad mottagare av överskottskvantiteter och få del av de bidrag som utgår.

Återtagspriser

En PO kan bildas för samtliga arter som förekommer i den svenska överskottshanteringen. PO kan sätta återtagspriser (överskottspriser) enligt de regler som gäller i EG:s system.

Bidrag från EG

Det ekonomiska stödet utbetalas av medlemsstaten till PO, men enligt EG:s bestämmelser får medlemsstaten full kostnadstäckning för de utgifter som är hänförliga till marknadsregleringen. Vissa undantag finns från denna allmänna huvudregel. När det gäller det ekonomiska bidraget från EG finns olika regler för olika arter. PO:s återtagspriser måste också ligga inom de av EG angivna ramarna. PO finansierar sin verksamhet, förutom med bidrag från EG, med avgifter från sina medlemmar och intäkter från de försålda överskottskvantiteterna. Överskottskvantiteterna får inte säljas till mänsklig konsumtion. Fiskeriverket har i denna analys valt att indela de arter som ingår i EG:s överskottsregler i olika grupper för att lättare kunna beskriva systemet.

Överskottsgrupp I

Följande arter finns i denna grupp: rödspotta, sandskädda, glasvar, skrubba, albacora, sill, torsk, sardin (Sardina pilchardus), kolja, gråsej, makrill, pigghag, kungsfisk, vitling, långa, äkta ansjovis, kummel (Merluccius merluccius), havsbrax, (Brama spp), marulk, bläckfisk och sandräka (Crangon crangon).

För dessa arter utgår följande bidrag till PO: 87,5% av återtagspriset för kvantiteter som inte överskrider 7% av PO:s årliga försäljning.

75% av återtagspriset för kvantiteter som överskrider 7% men inte 14% av PO:s årliga försäljning. För kvantiteter som för respektive art överskrider 14% av PO:s försäljning utgår inga bidrag. I denna grupp är följande arter gemensamma mellan EG:s och Sveriges nuvarande överskottssystem: rödspotta, sill, torsk, kolja, gråsej, makrill, pigghaj, vitling, sandskädda, skrubba och kummel.

För arterna i överskottsgrupp I samt tunga, krabba och havskräfta kan i stället för överskottsbidrag

förädlingsbidrag (carry-over premium) utgå. Bidrag utgår bl a för frysning, saltning och torkning. De kvantiteter som kan komma i fråga för detta bidrag får inte överskrida 6% av PO:s årliga försäljning av produkten i fråga.

Överskottsgrupp II

Följande arter finns i denna grupp: bergtunga, blåfenad tonfisk, bleka (lyrtorsk), blåvitling, skäggtorsk (Trisopterus luscus), oxögonfisk (Boops boops), picarel (Maena smaris), havså, knot, taggmakrill, multe, rocka (Raja spp) och strumpebandsfisk.

För dessa arter ges inget bidrag till de kvantiteter som överstiger 10% av PO:s årliga försäljning. EG:s bidrag är 75% av återtagspriset om fisken avsätts till ändamål som inte stör den normala marknaden. PO kan också välja att förädla och lagra fisken. I det fallet utgår bidraget med högst kostnaden för förädlingen. I denna grupp är följande arter gemensamma mellan EG:s och Sveriges nuvarande överskottssystem: bergtunga och bleka (lyrtorsk).

Överskottsgrupp III

Under vissa specificerade villkor kan PO få lagringsstöd. Följande arter kan komma i fråga för sådant bidrag: liten hälleflundra, kummel, havsruda, räkor av släktet Peneidae samt olika arter av bläckfisk.

Slutsatser

Under förutsättning att överskotten inte är alltför stora bör det vara möjligt för en PO att få ekonomi både i överskottshanteringen och i den andra verksamheten som syftar till att stabilisera marknaden. Följande arter återfinns i den svenska överskottshanteringen men har inget finansiellt stöd i EG:s system: kokräka (Pandalus spp), rödtunga, lubb, skrubba och horngädda. Om det uppstår stora överskott av dessa arter kommer problemen att bli stora. PO kan nämligen fastställa återtagspriser men något finansiellt bidrag från medlemsstaten eller EG utgår inte.

Fiskeriverket har regeringens uppdrag att utreda det svenska fisket i ett EG-perspektiv. Det gäller framtidens möjligheter, förutsättningar och problem för det svenska fisket och den svenska fiskindustrin vid ett svenskt medlemskap i EG.

Verket skall analysera EG:s regelverk och enligt regeringsuppdraget också lämna förslag till de anpassningar på fiskets område som krävs med anledning av EES-avtalet. Det statliga stödet i EES-länderna (EFTA) skall harmoniseras med EG:s bestämmelser.

I denna rapport redovisar Fiskeriverket det svenska fisket i EG-belysning.

Lilla Bommen 6 • Box 423 • 401 26 Göteborg.
Tel: 031-63 03 00 • Fax: 031-15 65 77